

RETROSPEKTIVA 2018. ■ TURISTIČKI REKORDI I NAGRADE, ZNAČAJNE INVESTICIJE, OTPOR LNG-u, N

Još jedna godina iskoraka

Kada se sve zbroji i oduzme, očito je da je iza otočana uspješna godina koju su najviše obilježili izvanredni turistički rezultati, brojne nagrade i turističke investicije, no tu su i nova škola s dvoranom i stanovi, centri maritimne baštine i otočnog folklora, novi trajekt, značajna ulaganja u infrastrukturu, energetsku obnovu škola, nove sustave zbrinjavanja otpada i još mnogo toga

Turistički iskorak na valu bogate tradicije - festival Lošinjskim jedrima oko svijeta

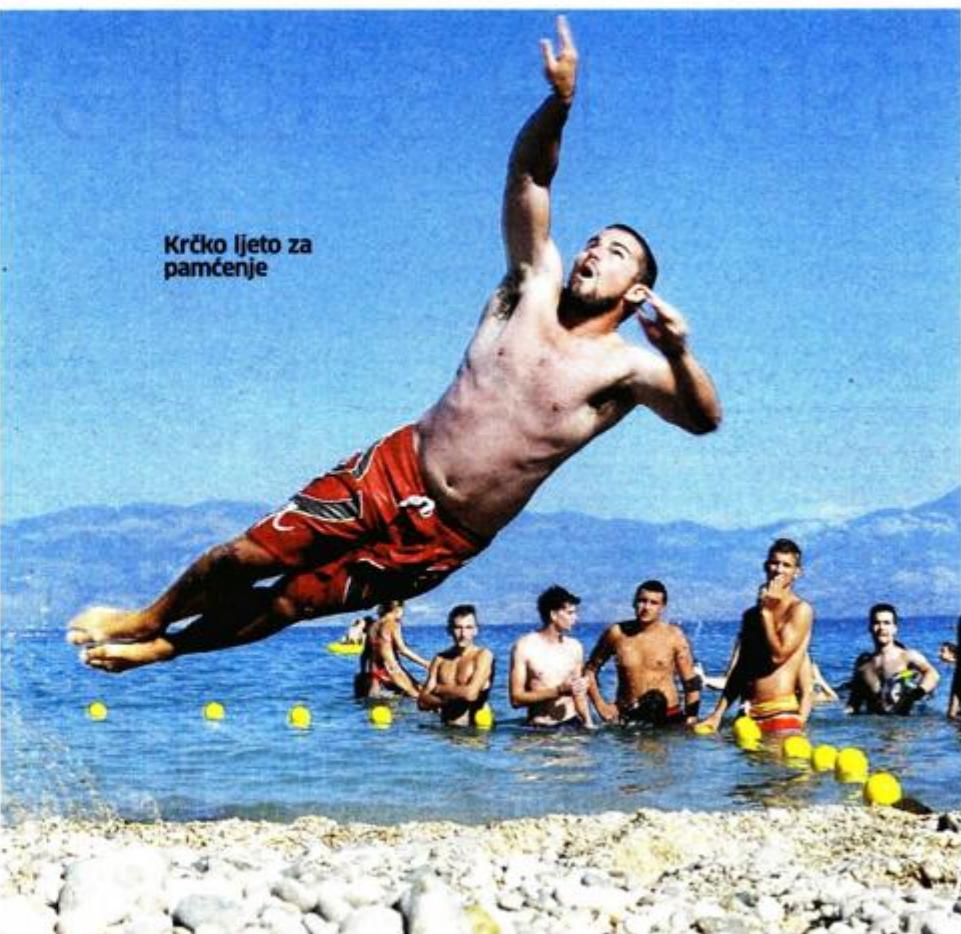
Mladen TRINAJSTIĆ,
Bojan PURIĆ,
Walter SALKOVIĆ,
Hrvoje HODAK

Kraj godine već je tradicionalno vrijeme za podvlačenje crte i rekapitalizaciju svega dobrog i lošeg što ju je obilježilo, pa to čine i otočani. I, kada se sve zbroji i oduzme, čini se da na otočima Kvarnera ipak prevladava solidan plus, barem kada je riječ o statističkim, finansijskim, medijskim i inim odjecima turističke sezone i svega vezanog uz nju. No, krenimo redom:

Ako po ičemu, na Krku će 2018. zasigurno biti pamćena kao još jedna u sad podujem nizu rekordnih turističkih godina, u kojoj su rušeni dodat najboljni rezultati, kako po broju pristiglih gostiju, tako i u smislu ostvarenih noćenja. Taj podatak za otočane jednako je važan i zbog statistike, ali i ukupnog "stanja duha" zajednice čija svakodnevica, posredno ili neposredno, sasvim sigurno uvelike ovisi upravo o turizmu, pa tako i učincima koje sezone imaju na proračune lokalnih jedinica, brojnih tvrtki, ali i na kućne budžete otočnih iznajmljivača. Prigodni presjek godine na izmaku, barem što se otoka Krka tiče, tako zasigurno valja započeti podsjećanjem na dugo, toplo i gužvovito ljetu koje je već u rujnu rezultiralo brojkama koje su 2018. osigurali titulu najbolje sezone, koja će s dosadašnjih više od 855 tisuća dolazaka i s više od 4,93 milijuna noćenja biti za nešto više od 4 posto uspješnija od lanjske. Ali nije turizam bio jedino što se na Krku proteklih 12 mjeseci zbivalo. Naprotiv,

Glasno NE terminalu

Ova će godina brojnim otočanima biti urezana u sjećanje i kao godina u kojoj je dobar dic javnosti, i to gotovo unisono, stao protiv još uvijek aktualnog te od državnih i energetskih struktura i

Krčko ljetno za pamćenje

M. TRINAJSTIĆ

dovršetkom vrijednih investicija i stavljanjem u funkciju novih sadržaja. U Omišlju je nakon dviće godine duge izgradnje i temeljitog "faceliftinga" teškog stotinu milijuna kuna, tvrtka Hadria stavila u funkciju novi kamp Omišalj. Taj s čak pet zvjezdica okićenim smještajnim kompleksom bitno je ojačao turističku sliku Omišlja i cijelokupnog otoka. Samo nekoliko tjedana prije tog otvorenja, velika je fešta upriličena i u gradu Krku gdje je dovršeno ulaganje u rekonstrukciju i funkcionalno preuređenje prostora Velike vijećnice, koja je pritom javnosti stavljenja "na uporabu" i u obliku suvremenog kina, sadržaja koji je otočanima kronično nedostajao i koji od tada, čak i iznad očekivanja, okuplja sve više velikih i malih otočana. Osim kina, grad Krk je ove godine uz pomoć europskih i županijskih potpora postao bogatiji za još jedan atraktivan sadržaj – Interpretacijski centar maritimne baštine – koji je u samom povijesnom središtu grada postao novom kulturnom i turističkom atrakcijom.

Hotel, POS, škola...

U nizu u ovoj godini proslavljenih dovršetaka izgradnji, valja spomenuti početkom ljeta dovršenu rekon-

strukciju i proširenje luke Dunat koju je Komunalno društvo Vecla iz donedavno improviziranog i neopremljenog privrežta uspjelo transformirati u kvalitetan i infrastrukturno opremljeni privrežni kompleks kojim je zadovoljena potreba za vezovima domaćih vlasnika barki, ali i brojnih nautičara.

Nakon višedesetljennog izostanka otvaranja novih hotela na području grada Krka, koncem sezone je krčki obrtnik Josip Brusić otvorio novopodignuti obiteljski hotel Maritim, vrijedan 20-ak milijuna kuna. Pred kraj godine na svoje su došle i 22 obitelji, novopečeni vlasnici stanova izgrađenih u kompleksu POS-a u Puntu, uselivši se u svoje nove domove unutar dviju višestambenih građevina podignutih točno preko puta druge velike puntarske, netom realizirane investicije – temeljito obnovljene i rekonstruirane područne osnovne škole i s njom spojene novoizgradene velebne školske sportske dvorane. Taj je kompleks pred kojih desetak dana predan na uporabu puntarskim i starobuščanskim osnovcima koji su se time napokon, nakon podujeg podstanarstva, napokon vratili u svoju staru,

L. TOMIC

U puntarske stanove POS-a uselile se 22 boduljske obitelji

EU sredstvima financiran megaprojekt gradnje otočnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda

Lučica na Dunatu dobila stotinjak novih, sigurnih vezova

Rekonstruirana škola i novoizgrađena sportska dvorana u Puntu

VI SUSTAV GOSPODARENJA OTPADOM... OBILJEŽILI PROTEKLE MJESECE NA OTOCIMA KVARNERA

PRVI PUT U POVIJESTI TRI RAZREDA KRČKIH PRVAŠIĆA

Ova je godina, osim u turističkom smislu, bila plusom obilježena i na planu broja krčkih osnovaca. Svepristuni blagi, ali kontinuirani porast broja stanovnika otoka, ogledao se i u rastu broja školaraca. Prvi put u povijesti, naime, krčka matična škola na početku nastavne godine 2018/19. u prvi je razred upisala čak 59 prvašića koji su, što dosad još nikad nije bio slučaj, popunili čak tri »paralelna« razreda. A, nakon što je godinu ranije u Dječjem vrtiću »Katarina Frankopan« ustrojena odgajna skupina namijenjena djeci s posebnim potrebama, sličan iskorak ostvaren je i u područnim školama u Vruhu i Dobrinju, gdje su u organizaciji Centra za odgoj i obrazovanje Rijeka također s radom krenula dva manja razredna odjeljenja namijenjena djeci s posebnim potrebama, odnosno s raznim vrstama teškoća u razvoju.

NOVI ČELNIK »PONIKAVA«

Od novih lica koja su se pojavila na krčkom »društvenom nebnu« valja spomenuti mr. sc. Ivicu Plišića, otočanima i otprije poznatog stručnjaka koji je nakon uspješne znanstvene i gospodarske karijere okrunjene funkcijom direktora Hrvatskih voda, početkom ove godine preuzeo uzde otočnog komunalca. Upravo ta je tvrtka – Ponikve eko otok Krk – pred kojih mjesec dana dogotovila još jedan, iznimno važan projekt iz područja ekološki zasnovanog sustava gospodarenja otpadom – izgradnju nove pretovarne stанице »Treskavac«, vrijedne 7,5 milijuna kuna.

ČUDESNI RAPSKI HUMANITARCI I VOLONTERI

Nekako ispod radara uvijek prode i veliki doprinos humanitara i volontera, onih samozatajnijih dobročinitelja koji su otočanima vredniji od zlata. Tu svakako spadaju neumorni čuvari otoka, rapski vatrogasci, kako oni DVD-a Rab, tako i oni DVD-a Lopar, pa čudesni rapski darivatelji krvi okupljeni oko Gradskog društva Crveni križ Rab, zatim divni i ludo kreativni volonteri Udruge za djecu i mlade Kocka, kao i svi oni okupljeni oko književnika Krešimira Butkovića, koji su i ove godine plivajući »Srcem protiv barijera« pokazali kako se aktivno slavi jednakost s osobama s invaliditetom.

PALAČA MOISE PRI KRAJU

Pri kraju je i najveća investicija na Cresu koja je provedena europskim sredstvima, a to je rekonstrukcija i adaptacija renesansne palače Moise, u koju će uskoro useliti Centar za cijeloživotno učenje te Centar humanističkih i društvenih znanosti Sveučilišta u Rijeci. Dovršen je gradevinski dio projekta, u tijeku je još završno opremanje i Sveučilište može započeti sa svojim programima. Grad je uredio parter okolnih ulica i ispod njih proveo potrebnu infrastrukturu.

Otpor plutajućem LNG terminalu u Omišlju ujedinio i digao na noge cijelu Boduliju – prosvjed u Rijeci

S. JERINA

ali potpuno novu zgradu koja će im sada pružati više no kvalitetne i nadstandardne uvjete nastave. Da će Puntarsku godinu sigurno pamtit, dokazuje i treći, iznimno važan ovogodišnji dogadjaj, a to je velika proslava 110. obljetnice njihovog turizma, dok su Šilari u završnici ljetne špice obilježili 90. godišnjicu organiziranog baljenja turizmom. Od istaknutijih jubileja, i 900. obljetnica prvog spomena krčkih knezova Frankopana obilježena je mnoštvom zbivanja. A po pitanju već spomenutog POS-a, osim za Puntare, 2018. godina bila je važna i za žitelje susjednog Krka, na čijem je istočnom izlazu pred samo ljetu započela izgradnja još jednog takvog stambenjaka s 30 stanova koji bi trebali biti useljeni do konca 2019. godine.

NE I ruskom tajkunu

Godina u kojoj su krčke lokalne samouprave, svaka na svoj dan, obilježavale 25. obljetnicu svoga postojanja u obliku u kojem danas djeli (nastale 1993. iz jedinstvene Općine Krk), bit će zapamćena i kao godina u kojoj se diljem otoka kopalo kanale i u njih zakopavalo cijevi, i to kao nikad ranije. Za taj dio otočne retrospektive zaslужna je provedba megaprojekta izgradnje otočnog sustava zbrinjavanja, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Taj ukupno gotovo 650 milijuna kuna težak projekt, s čijom će realizacijom otočani i njihovi gosti morati živjeti i idućih godinu-dvije, ostvaruje se glavninom bespovratnim novcem iz europskog kohezijskog fonda, zahvaljujući čemu će na otoku Krku kanalizacijom ubrzano biti opremljena sva priobalna mjesta.

Podsjećanje na sva veća te i medijski zamjećenja ovo-godišnja zbivanja, osim nizom uspješnih turističkih priča i ulaganja, valja »začiniti« i jednim manje uspješnim, barem u smislu ostvarenih rezultata. Prije mjesec dana, naime, u Malinskoj se

prvi put lokalnoj javnosti obratio ruski tajkun Ara Abramyan, vlasnik već uvelike propalog Haludova. Njegov pokušaj objašnjavanja »svega što mu treba« da bi na mjestu nekadašnjeg poslova otočnog i hrvatskog tu-

34

milijuna bespovratnih kuna vrijedan je ugovor o sufincirajući rekonstrukcije i dogradnje zapadnog dijela Luke Cres

rizma izgradio novi luksuzni hotelski kompleks, neslavno je završio, barem kad je riječ o njegovom pokušaju da za svoju namjeru koncesijskog zatvaranja cijelokupnog obalnog pojasa pred Haludovom pridobije žitelje. Malinskari i Dubašljani tom su prilikom Abramyanu i njegovim »hotelijerima« dali košaricu poručivši, zajedno s lokalnim vodstvom, da od uvjetovanja ulaganja u Haludovo davanjem prava na ekskluzivno korištenje obale i plaže neće biti ništa, ni danas, a ni sutra.

I tako, sve u svemu, godina na izmaku bila je dobra, mirna i većinom uspješna, godina u kojoj su Boduli radili i gradili, otvarali i »puštali u pogon«, ugošćavali svoje posjetitelje te naposljetku i zbrajali rezultate svoje rada koji u većini slučajeva nizu izostali.

Lošinjska 2018.

Po čemu će Lošinjan pamtit godinu na izmaku? Sigurno najviše po privatnim dogadjajima, no pogledajmo što se to zanimljivo dogodilo u javnom životu otoka u proteklih nepunih dvanaest mjeseci.

Jedna od stvari koje se najviše odražavaju na svakodnevnicu je novi način prikupljanja otpada, time i naplaćenje njegova odvoza. Nakon Cresa gdje je to krenulo nekoliko mjeseci ranije, tijekom studenog i početkom prosinca Lošinjani su se moralni početi navikavati na to da smeće neće moći baciti bez da ponesu kartice, ubace ih u čitač i time otvore cilindar kapaciteta 25 litara na vrhu kontejnera. Plastiku, staklo i papir i dalje valja ubacivati u zasebne kontejnere, što se i dalje ne

naplaćuje, no povećanje fiksne dijela računa, uz još po dvije kune + PDV za svako bacanje ostalog otpada, izazvalo je nezadovoljstvo građana, najviše onih koji su i dosad razvajali kućni otpad. Prorodenja mreža kontejnera najveći problem predstavlja stanarima starih gradskih jezgra, gdje komunalna vozila ne mogu prići. Osim onoga u kućnim budžetima, o efektima novog sustava rano je govoriti, a i u komunalnom poduzeću priznaju da će vjerojatno u prvim mjesecima ponegdje morati mijenjati kapacitete kontejnera i »zgusnuti« sadašnju mrežu polupodzemnih kontejnera.

Osim sada već dugogodišnjeg pitanja alohtone divljaci i šteta koju ona stvara otočnom ovčarstvu i poljoprivredi, ne mareći za povremene sjednice i sastanke na kojima se raspravlja o zakonima i pravilnicima, mnogo je rasprave izazvalo novi ustroj gradske uprave u Malom Lošinju, kojim je na prijedlog gradonačelnice Ane Kučić, Gradsko vijeće rasfor-

► nastavak na 6. str.

50. godišnjica od potpisivanja Povelje o bratimljenju između grada San Marina i tadašnje Općine Rab svečano je proslavljena u oba grada

Lošinjani se još privikavaju na novi sustav

S otvorenja Centra otočnog folklora u Orlecu

Na Boduliji porast broja školaraca

► nastavak s 4. i 5. str.

miralo dotadašnja tri upravna odjela i uvelo novi, jedinstveni – čime su u praksi do-sadašnje tri pročelnice u hierarhiji spuštene za po jedno mjesto niže, a na čelo novog odjela došao je novi pročelnik, pravnik Miroslav Čović. Ipak, ovo je velika tema bila prvenstveno u političkim krugovima, i to onima vladajućim HDZ-ove koalicije, dok gradanima ionako nije važno koje je boje mačka, važno je da lovi miševe – bitno im je funkcionira li sustav.

Radovi duž Čikata

U turističkoj je sezoni Lošinju ponovo pripalo nekoliko nagrada, a izvrstan svibanj pokrio je neочекivane „rupe“ u kolovozu, od kojega se očekivalo nešto više. Mnogo pohvala dobio je rujanski, moru posvećen festival „Lošinjskim jedrima oko svijeta“ i ostaje dojam da se u tom dijelu Lošinj prihvatio svojih afirmiranih tradicija, umjesto da izmislja nove, što

se zna(l)o dogodati. I dalje su nastavljeni gradevinski radovi duž obale u uvali Čikat; s jedne strane je politika tvrtke Jadranka, a s druge mišljenja da u prirodnim izgled obale ne treba intervenirati. Početkom godine, ministar Goran Marić kazao je da će na Velenjinu, već godinama zapuštenoj lokaciji nekadašnje kasarne JNA, biti izgradena ACI-marina, no ispalio je da se o tome s ovom tvrtkom tada nije dogovorio. U turističkim krugovima odjeknulo je i to što u ovoj školskoj godini nije formiran prvi razred konobara, a s druge strane turističkim tvrtkama kroniceno nedostaje kadra.

Dvije se vremenske situacije pamte u ovoj godini: kada su otočani već prizeljkivali prve naznake proljeća, prvog dana ožujka snijeg je zabijelio Lošinj. Potkraj listopada južina pak nije popuštalala – more se prelijevalo preko riva u gradske jezgre, a bilo je i mnogo materijalne štete na rivama, dužobalnim stazama i barkama. Ususret južnim i drugim vje-

trovima početkom ljeta je na put oko svijeta iz Malog Lošinja isplovila jedrilica „Hir 3“. Osjećaj potpune euforije, pomalo u duhu karnevala, donijela su ulična slavlja zbog rezultata nogometne reprezentacije Hrvatske na Svjetskom prvenstvu.

Novo ruho creske škole

Ovogodišnji Božić posebno će obradovati preostalo troće stanovnika Pernata, mještjaša na zapadnoj strani otoka Cresa, jer će vodu konačno dobiti podzemni cjevovodom koji se upravo postavlja. Gotovo dva desetljeća voda je do Pernata stizala kroz cijev položenu uz rupu ceste, koja se preko ljeta zagrijavala, tako da je iz hidrantu u središtu mjesta izlazila topla voda. Kad se postavi vodovodna cijev asfaltirat će se i cesta pa će se do Pernata konačno stizati u rednom prometnicom.

Do kraja godine trebala bi biti dovršena još jedna investicija koja je izazvala zanimanje velikog broja Cresana jer gotovo svaka obitelj ima ponekog školarca. Nai-mje, nikome nije moglo promaknuti da je zgrada osnovne škole u skelama, da se mijenja fasada, postavljaju novi prozori, ali i uređuje unutrašnjost. U tijeku je energetska obnova zgrade koja je dobro služila svrsi proteklih 40 godina, ali je došlo vrijeme za njezinu temeljitu obnovu.

Orlec, najveće naselje u unutrašnjosti otoka, ovog je proljeća u zgradbi bivše područne škole dobilo Centar otočnog folklora. Prizemlje je uređeno za potrebe folklornog društva, te se tu nalazi dvorana za održavanje proba i skupova, kao i izložbeni prostor za predmete tradicijske kulture. Na katu su opremljena dva stana za smještaj deficitarnog učiteljskog kadra OŠ Franje Petrića, a ureden je i okoliš zgrade.

Zaživjeli otpadomjeri

Tijekom 2018. predstavljeno je nekoliko projekata koji su odjeknuli u javnosti, a graditi će se sljedeće godine. Na nacionalnoj razini naja-vljena je izgradnja sunčane

tejneri s otpadomjerima koji se otvaraju karticama, pa će se svaki ponajprije stanovnici Cresa, ali i vikendaši i gosti, morati naviknuti na novi način odlaganja otpada.

Ponos Raba

Vrijeme je ovo kada s odmakom od svega i Rabljani bacaju poduzi pogled na tragove koje je 2018. ostavila za sobom, a sadržaja doista nije manjkalno.

Na zadovoljstvo svih putnika i turista od 5. ožujka 2018. u održavanju trajektne linije Mišnjak – Stinica uključen je novi trajekt Rapske plovidbe „Četiri zvonika“, koji se skupa sa svojim odvajnim posadama već dobrano iskazao na podvelebitskim burama i južinama. Najmladi je to trajekt, ne samo u floti brodara, već i u našem Jadranu, ponos Raba, a s preostala tri čini moćnu flotu čiji je prospekt starosti manji od 10 godina, što je sigurno hvale vrijedan i poticajan podatak.

Pamtit će Rabljani 2018. godinu i po obilježavanju jubileja jednog velikog prijateljstva, 50. godišnjice od potpisivanja Povelje o bratimljenju između grada San Marina i tadašnje Općine Rab. Simboličnim ceremonijama obnove potpisa, u Rabu i u San Marinu, dodatno je osnažen neraskidiv most koji spaja „otok i brdo“, mo-

st izgrađen na objeku legende o sv. Marinu, rapskom klesaru koji je u 3. stoljeću utemeljio najstariju Republiku na svijetu – San Marino.

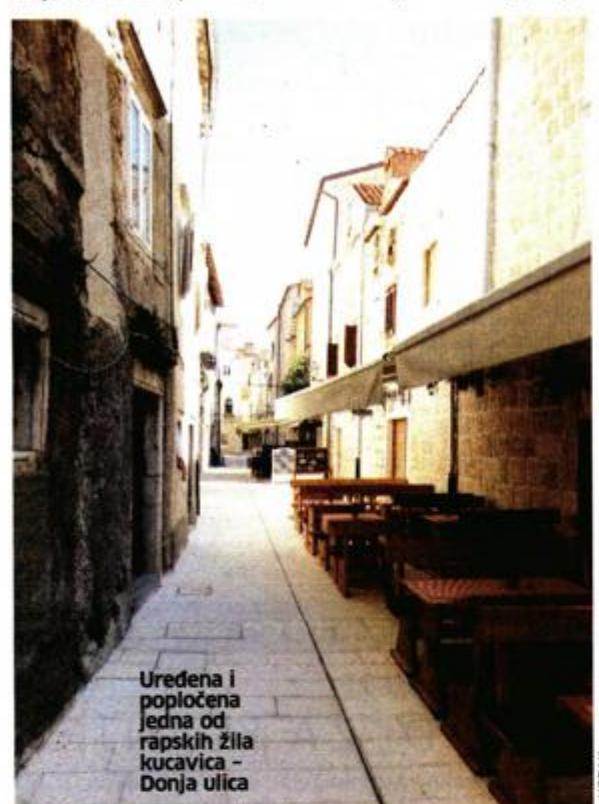
Obnova Donje ulice

Nakon godina čekanja, u lipnju je rapski gradonačelnik Nikola Grgurić svečano otvorio obnovljenu Donju ulicu. Projektom teškim 6 milijuna kuna obnovljeno je 1.500 četvornih metara u kamen odjevene parterne površine s kompletno novom infrastrukturom, od južnog pročelja Kneževog dvora, pa sve do istočnog krila dijela palače Nimira.

Na otoku Rabu su, u sklopu programa energetske obnove škola u PGŽ-u, započeli, a sada se već polako i privode kraj, opsežni radovi na obnovi čak četiri školskih zgrada, područnih škola u Barbutu, Mundanijama i Banjolu, te matične škole Ivana Rabljanića u gradu, u čijem finansiranju Grad Rab participira sa značajnih 2,2 milijuna kuna.

Godina 2018. unijela je neke vedrje note i u 11 godina dugu sagu o rapskom Domu za starije i nemoćne. Naime, početkom srpnja započeli su radovi na sanaciji svih šteta i učenih nedostataka na objektu, i skorim dovršenjem gradevinskog dijela projekta te umrežavanjem rapskog Doma u županijsku mrežu domova, trebao bi konačno zaživjeti i onaj stručni i humani aspekt kvalitetne skrbi o ljudima, s ciljem podizanja kvalitete života osoba treće dobi na otoku.

Turistička 2018. ovjenčana je proglašenjem Rabske fjere turističkim dogadjajem godine, čime je struka još jednom potvrdila vrijednost ovog prvog i najvećeg srednjovjekovnog festivala u Hrvatskoj. Nagrada je to zapravo zajedništvu malih ljudi i domaćinskom duhu koji Fjeru čine Fjerom, a istim je duhom prožet i Najljepši otočni advent, manifestacija koja iz godine u godinu obogaćuje posezonsku ponudu otoka, budeći pritom, na najljepši mogući način, uspavan grad podno zvonika iz zimskog sna.

Uredena i popločena jedna od rapskih žila kucavica - Donja ulica

SNIJEG I JUŽINA

Dvije se vremenske situacije pamte u ovoj godini: kada su otočani već prizeljkivali prve naznake proljeća, prvog dana ožujka snijeg je zabijelio Lošinj. Potkraj listopada, južina nije popuštalala; more se prelijevalo preko riva u gradske jezgre, a bilo je i mnogo materijalne štete na rivama, dužobalnim stazama i barkama

Ovu godinu otočani će pamtit i po vrlo čudljivim vremenskim prilikama - Lošinj pod snijegom u ožujku

Energetska obnova creske osnovne škole

Otpadomjeri stavili na čudo Lošinjane i Cresane

